

Урок 4.

Основні правила правопису

Домашнє завдання

Перевірте себе!

- УРОК 3. Вправа 29.
- І. Нацгвардія, військово-морський, національно-визвольний, історико-культурний, легкорозчинний, ексчемпіон, мініекран, хтозна-який, кінець кінцем, тишком-нишком, трирічний, перекотиполе, крісло-ліжка, жовто-блакитний.
- ІІ. Самооборона, супергерой, жовтогарячий, двоповерховий, українсько-польський, кораблебудівний, норд-вест, більш-менш, будь з ким, хтозна-коли, салон-магазин, фан-клуб, всесвітньо-історичний, всесвітньо відомий.

Бліцопитування

- З якими частинами мови ви ознайомились у попередніх класах?
- Пригадайте найважливіші орфограми вивчених вами частин мови.
- Який розділ науки про мову вивчає правильне написання слів?
- Що таке орфограма?
- Які бувають орфограми?
- Як перевірити, чи слово написано правильно?

Бліцопитування

Перевірте себе!

- ◆ Із самостійними та службовими частинами мови.
- ◆ Ненаголошені голосні, правопис великої букви, спрощення у групах приголосних, подвоєння і подовження приголосних, правопис м'якого знака та апострофа, написання слів разом, окремо і через дефіс.
- ◆ Орфографія.
- ◆ Орфограма - це вірне написання слова згідно правила.
- ◆ Орфограми бувають буквені й небуквені.
- ◆ За правилом чи за словником.

Види орфограм

Буквені	Небуквені
Правопис ненаголошених е,и	Написання слів разом, окремо, через дефіс
Правопис префіксів	Уживання апострофа
Велика буква	Написання складних слів
Подвоєння приголосних	
Вживання м'якого знака	

Словниковий диктант із додатковим завданням

Запишіть слова, підкресліть орфограми, визначте серед них буквені та небуквені.

Свято, Великдень, уманський, торф'яний, синьо-жовтий, боротьба, доньчин, синьоокий, Оленчин, п'ятдесят, шістсот, морквяний, Біблія, ін'єкція, Голландія, директор, президент, комп'ютер, камінчик, різьбяр, народнопісенний, інновація, Лук'ян, буквений, бовваніти, Сирія, панно, курйоз, мільярд.

Словниковий диктант із додатковим завданням

Перевірте себе!

Свято (н/б), Великдень (б), уманський (б), торф'яний(н/б), синьо-жовтий (н/б), боротьба (б), доньчин (б), синьоокий (н/б), Оленчин(б), п'ятдесят (б), шістсот (б), морквяний (н/б), Біблія (б), ін'єкція (н/б), Голландія (б), директор (б), президент (б), комп'ютер (б), камінчик (б), різьбяр (б), народнопісенний (н/б), інновація (б), Лук'ян (н/б), буквеній (б), бовваніти (б), Сирія (б), панно (б), курйоз (б), мільярд (б).

Гра «Разом, окремо чи через дефіс?»

Запишіть прислівники та прислівникові сполучення, знявши риску (за потреби скористайтесь словником). Поясніть орфограми.

Без/сумніву, без/слідно, у/зимку, день/у/день, по/суті, не/стерпно, в/досвіта, в/решті/решт, в/результаті, на/жаль, від/тепер, до/відома, день/за/днем, зо/зла, до/ладу, в/п'яте, з/давніх/давен, до/речі, на/сам/перед, з/роду/в/рід, по/всяк/час, в/середині, як/не/як, по/моєму.

Гра «Разом, окремо чи через дефіс?»

Перевірте себе!

Без сумніву, безслідно, узимку, день у день, по/суті, нестерпно, вдосвіта, врешті-решт, в результаті, на жаль, відтепер, до відома, день за днем, зо зла, до ладу, вп'яте, з давніх-давен, до речі, насамперед, з роду в рід, повсякчас, всередині, як-не-як, по-моєму.

Диктант з коментуванням

Запишіть слова, вставляючи пропущені букви. Яка це орфограма?
Запис перевірте за словником.

Поч..нати, мар..во, пош..пки, пр..стиж, тр..вожний, г..рой, плет..во,
п..ріг, лот..рея, кош..чок, л..ман, книж..чка, печ..ніги, сх..литися,
Водохр..ще, об..реги, ф..стиваль, пов..рхово, бр..ніти, прим..ритися.

Диктант з коментуванням

Перевірте себе!

Поч**и**нати, мар**е**во, пош**е**пки, пр**е**стиж, тр**и**вожний, г**е**рой, плет**и**во,
п**и**ріг, лот**е**рея, кош**и**чок, л**и**ман, книж**е**чка, печ**е**ніги, сх**и**литися,
Водохр**е**ще, об**е**реги, ф**е**стиваль, по**в**ерхово, бр**и**ніти, прим**и**ритися.

Розподільний диктант

Запишіть у дві колонки складні слова: разом і через дефіс.

Радіо/сигнал, кисло/молочний, супер/маркет, івано/франківець,
історико/культурний, контр/атака, кисло/солодкий, жовто/гарячий,
зоо/парк, прем'єр/міністр, пів/Європи, конусо/подібний,
само/ствердження, озерно/болотний, екстра/ординарний,
екс/вокаліст.

Розподільний диктант

Перевірте себе!

Разом	Через дефіс
радіосигнал	історико-культурний
кисломолочний	кисло-солодкий
супермаркет	прем'єр-міністр
іванофранківець	пів-Європи
контратака	озерно-болотний
жовтогарячий	екс-вокаліст
зоопарк	
конусоподібний	
самоствердження	
екстраординарний	

Творче завдання «Я – редактор».

Самостійна робота

Знайдіть помилки, виправте їх. Запишіть відредагований текст.

Багато є таємниць в світі, і одна з найбільших зпоміж них – мова. Здається, ми знаємо якесь слово, немовби розуміємо його. Проте все, що закладено в ного упродовж віків, не рідко неможемо певною мірою видобути. Потрібно докласти чимало зусиль, щоб заховане у слові постало перед нами в усій красі, глибокій і неповторності.

З раннього дитинства і до глибокої старості людина невідільно пов'язана з мовою. Це єдине знаряддя, що вевищує людину над світом, робить її нездоланною в пошуках істини. Роспочинається прелучення дитини до краси рідної мови з милих бабусиних казок і материнської колискової пісні. Кожен день дає нам урок пізнання. Її завжди і скрізь наш вчитель – мова.

Творче завдання «Я – редактор»

Самостійна робота

Перевірте себе!

Багато є таємниць у світі, і одна з найбільших з-поміж них – мова. Здається, ми знаємо **якесь слово**, немовби розуміємо його. Проте все, що закладено в **нього** упродовж віків, **нерідко не можемо** певною мірою видобути. Потрібно докласти чимало зусиль, щоб заховане у слові постало перед нами в усій красі, **глибині і неповторності**.

З **раннього дитинства** і до глибокої старості людина **невіддільно пов'язана** з мовою. Це єдине знаряддя, що **вивищує** людину над світом, робить її нездоланною в пошуках істини. **Розпочинається прилучення** дитини до краси рідної мови з милих бабусиних казок і **материнської колискової пісні**. Кожен день дає нам урок **пізнання**. Й завжди і скрізь наш **учитель** – мова (І. Вихованець).

Пам'ятка «Як розвивати грамотність»

1. Учіть правила.
2. Звертайтеся до словників.
3. Читайте більше і читайте хорошу літературу, класику.
4. Пишіть, створюйте свої невеликі тексти.
5. Слухайте, як ви говорите.

